

SBORNÍK

ČESKOSLOVENSKÉ SPOLEČNOSTI ZEMĚPISNÉ

ROČNÍK 1972 • ČÍSLO 2 • SVAZEK 77

PREFACE

This issue of our Journal is devoted to the XXIInd International Geographical Congress. It contains 12 contributions of Czech geographers, relating to the programme of the following sections of the Congress:

I. *Geomorphology*: J. D e m e k presents a survey of various kinds of geomorphological maps and gives information on the progress in preparation of an international geomorphological map of Europe on a scale of 1 : 2,500,000, the first sheet of which is being finished. — B. B a l a t k a and J. S l á d e k study the development of slopes in the neovolcanites of western Bohemia, M. H r á d e k and A. I v a n investigate the relation between the block structure and neotectonic movements in the Bohemian Highlands using the methods of morphostructural analysis. L. L o y d a meditates on the development of river valleys, which was followed up by geodetic measurements.

II. *Climatology and hydrology*: H. K ř í ž classifies the hydrological years 1901—1970 according to the probability of excess of the annual state of groundwater level. — O. Š t e l c l compares the intensities of solution in various types of carbonate rocks under the Central European climatomorphogenetic conditions.

VIII. *Economic geography*: J. H ů r s k ý compares the changes in transport centrality in 48 towns of northern Bohemia.

IX. *Quality of environment*: J. M u n z a r gives information on climatological problems, especially those concerning air-pollution in Czechoslovakia. — J. M a r e š and P. H a l o u z k a deal with some problems of development of the areas with highly impaired geographic environment, giving economic-geographical features which they regard as most important for the improvement of information on air-pollution in industrial regions.

XI. *Urban geography*: M. B l a ž e k deals with the development of urbanization in the socialist countries of Central Europe in 1945—70.

XIII. *Cartographic representation*: V. N o v á k evaluates the significance of thematic maps for the geographic investigation of small areas.

In the last contribution, J. K o r č á k compares the population density in all continents according to a great number (1815) of approximately equally large areas. The variation series deduced from this, being graphically represented, suggest the hypsometric curves of the continents.

At the end of this issue references of the Czechoslovak geographical literature for 1971 are appended. They were compiled by M. S t ř í d a and J. Š p i r y t o v á.

The Czech geographers will follow up with great interest the proceedings of the XXIInd International Geographic Congress, and wish every success to the Session.

On behalf of the Editorial Board
of the Sborník Československé společnosti zeměpisné
Prof. Dr. Jaromír Korčák Dr. Sc.,
Chief Editor

PRÉFACE

Ce numéro de notre revue est consacré au XXIIe Congrès International Géographique et contient 12 contributions des géographes tchèques relatives au programme des sections suivantes du Congrès.

I. *Géomorphologie*: J. D e m e k présente une revue de divers types de cartes géomorphologiques et informe sur l'état de préparation de la carte géomorphologique internationale de l'Europe au 1/2.500.000 dont la première feuille est en voie d'achèvement. — B. B a l a t k a et J. S l á d e k suivent l'évolution des pentes dans les roches néovolcaniques de la Bohême occidentale. — M. H r á d e k et A. I v a n étudient la relation entre la structure de block et des mouvements néotectoniques dans la région de Česká vysočina employant des méthodes de l'analyse morphostructurale. — L. L o y d a réfléchit sur le développement des vallées fluviales, se basant sur des mesurages géodésiques.

II. *Climatologie et hydrologie*: H. K ř í ž classe les années hydrologiques 1901—1970 d'après la probabilité de dépassement des niveaux annuels de la nappe aquifère. — O. Š t e l c l compare l'intensité de dissolution de divers types des roches carbonatées dans des conditions climato-morphogénétiques de l'Europe centrale.

VIII. *Géographie économique*: J. H ů r s k ý compare les changements de centralité du transport de 48 villes de la Bohême du Nord.

IX. *Qualité du milieu*: J. M u n z a r informe sur les problèmes climatologiques relatifs à la pollution atmosphérique en Tchécoslovaquie. — J. M a r e š et P. H a l o u z k a s'occupent de quelques problèmes du développement des régions dont le milieu géographique est fortement détérioré et ils indiquent les caractères économique-géographiques qu'ils considèrent comme les plus importants pour l'amélioration des informations sur la pollution atmosphérique des régions industrielles.

XI. *Géographie urbaine*: M. B l a ž e k traite le développement de l'urbanisation dans les pays socialistes de l'Europe centrale pendant les années 1945—1970.

XIII. *Réprésentation cartographique*: V. N o v á k évalue la signification des cartes thématiques dans l'investigation géographique des aires peu étendues.

Dans la dernière contribution J. K o r č á k compare la densité de la population dans tous les continents d'après un grand nombre (1815) de régions d'une étendue à peu près égale. Les séries de variation qui en sont dérivées, rappellent dans leur représentation graphique les courbes hypsométriques du continent.

A la fin de ce numéro est annexée une bibliographie de la littérature géographique tchécoslovaque pour l'année 1971 préparée par M. S t ř í d a et J. Š p i r y t o v á .

Les géographes tchèques suivront avec grand intérêt les travaux du XXIIe Congrès Géographique International et lui souhaitent beaucoup de succès.

Pour le Conseil de rédaction
de la revue Sborník Československé společnosti zeměpisné:
Prof. Dr. Jaromír Korčák, Dr. Sc.,
Rédacteur en chef.

PŘEDMLUVA

Toto číslo našeho časopisu je věnováno XXII. mezinárodnímu geografickému kongresu v Montrealu v srpnu 1972 a obsahuje 12 příspěvků českých geografů, které se vztahují k programu těchto sjezdových sekcí:

I. *Geomorfologie*: J. Demek podává přehled různých druhů geomorfologických map a informuje o stavu příprav mezinárodní geomorfologické mapy Evropy v měřítku 1 : 2 500 000, jejíž první list se dokončuje, B. Balatka a J. Sládek sledují vývoj svahů v neovulkanitech v západních Čechách, M. Hrádek a A. Ivan studují závislost neotektonických pohybů na kerné struktuře v České vysočině metodami morfostrukturní analýzy, L. Loyda se zamýšlí nad vývojem říčních údolí sledovaným geodetickým měřením.

II. *Klimatologie a hydrologie*: H. Kříž klasifikuje hydrologické roky 1901—1970 pravděpodobností překročení ročních stavů hladiny podzemní vody, O. Štelcl srovnává intenzitu rozpuštění různých typů karbonátových hornin ve středoevropských klimamorfogenetických podmínkách.

VIII. *Ekonomická geografie*: J. Hůrský srovnává změny centrality 48 měst v severních Čechách.

IX. *Kvalita prostředí*: J. Munzar informuje o klimatologických problémech znečištění ovzduší v Československu, J. Mareš a P. Halouzka se zabývají některými problémy rozvoje oblastí se silně narušeným geografickým prostředím a uvádějí ekonomickogeografické znaky, které pokládají za nejdůležitější pro zlepšení informací o znečištění ovzduší průmyslových oblastí.

XI. *Geografie sídel*: M. Blažek pojednává o vývoji urbanizace v socialistických státech střední Evropy v letech 1945—70.

XIII. *Kartografie*: V. Novák hodnotí význam tematických map pro geografický výzkum malých oblastí.

V posledním příspěvku srovnává J. Korčák hustotu zalidnění všech kontinentů podle 1815 zhruba stejně velkých oblastí; variační řady z toho odvozené připomínají v grafickém znázornění hypsometrické křivky kontinentů.

Na závěr tohoto čísla je připojena bibliografie československé geografické literatury za rok 1971, kterou sestavili M. Střída a J. Špirytová.

Čeští geografové budou jednání XXII. mezinárodního geografického kongresu sledovat s velkým zájmem a přejí mu plný úspěch.

Za redakční radu
Sborníku Československé společnosti zeměpisné:
*Prof. dr. Jaromír Korčák, DrSc.,
vedoucí redaktor*